

[3 Hours]

[Total Marks: 100]

- N.B:**
1. All questions are compulsory.
 2. Each question carries 25 marks.
 3. Draw diagrams wherever necessary.

1. Answer any two of the following :

25

- a) Explain the nature and scope of Demography.
- b) Discuss the Malthusian population theory.
- c) State the features of Indian population.

2. Answer any two of the following :

25

- a) Explain the merits and demerits of Civil Registration. System with respect to Birth and Death.
- b) What is National family Health survey? Explain the merits of National family health survey.
- c) What type of information is collected in National Sample Survey?

3. Answer any two of the following :

25

- a) Discuss the concept of crude birth rate and crude death rate.
- b) State gross reproduction rate of net reproduction rate.
- c) Explain measurement of population growth.

4. Write notes on any two of the following :

25

1. Optimum population theory
2. Demerits of census method
3. Age specific birth rate and death rate.

(मराठी रूपांतर)

[३ तास]

[एकूण गुण : १००]

- सूचना :**
- प्रत्येक प्रश्न अनिवार्य आहे.
 - प्रत्येक प्रश्नाला २५ गुण आहेत.
 - आवश्यक तेथे सुबक आकृती काढा.

१. खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.

२५

- लोकसंख्या शास्त्राचे स्वरूप व व्याप्ती स्पष्ट करा.
- माल्थसच्या लोकसंख्या सिद्धांतावर चर्चा करा.
- भारतीय लोकसंख्येची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

२. खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.

- जन्म मृत्यु संबंधित मुलकी नोंदणी पद्धतीचे गुण-दोष स्पष्ट करा.
- राष्ट्रीय कुटुंब आरोग्य पाहणी म्हणजे काय ? तिचे गुण स्पष्ट करा.
- राष्ट्रीय नमुना सर्वेक्षणामधून कोणत्या प्रकारची माहिती गोळा केली जाते ?

३. खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.

- ढोबळ जननदर आणि ढोबळ मृत्युदर या संकल्पनावर चर्चा करा.
- प्रमाणित जननदर व प्रमाणित मृत्युदर यावर भाष्य करा.
- लोकसंख्या वृद्धी मापन स्पष्ट करा.

४. कोणतेही दोन उत्तर लिहा.

- पर्याप्त लोकसंख्या सिद्धांत
- जनगणना पद्धतीचे दोष
- वयसापेक्ष जननदर व मृत्युदर
